

умови праці, працедавці в країнах ЄС перш за все намагаються мінімізувати власні втрати.

Отже, охорона здоров'я та безпека праці сьогодні являються однією з пріоритетних завдань соціальних партнерів країн Європейського союзу.

Список використаних джерел

1. Директива Ради Європи від 29 травня 1990 року Про мінімальні вимоги безпеки та здоров'я при роботі з екранними пристроями (п'ята рамкова Директива в значенні частини 1 статті 16 Директиви 89/391/ЄЕС), (90/270/ЄЕС), (ОВ L 156, 21.6.1990, С. 14)

Суб'єкти та специфічні риси змісту установчої влади на рівні місцевого самоврядування

Максакова Р.М., в.о. завідувача кафедри конституційного, адміністративного та трудового права Інституту управління та права Запорізького національного технічного університету, доктор юридичних наук, доцент

Відповідно до ч.1 ст.140 Конституції України встановлено, що місцеве самоврядування є правом територіальної громади самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції й законів України.

Виходячи з положень цієї статті Конституції, місцеве самоврядування розглядається як специфічна форма здійснення Українським народом своєї влади безпосередньо територіальними частинами народу – територіальними громадами. Конституційне визначення акцентує увагу на тому, що місцеве самоврядування, як специфічна форма публічної влади, характеризується, передусім, наявністю особливого суб'єкта – територіальної громади, котра здійснює свою владу як безпосередньо, так і через органи та посадових осіб місцевого самоврядування. Крім того, за ним визнається особливе місце в політичній системі України: місцеве самоврядування, його органи не входять до механізму державної влади, хоча це й не означає його повної автономності від неї. Взаємозв'язок місцевого самоврядування з державою досить тісний і виявляється в тому, що місцеве самоврядування й державна влада мають єдине джерело влади – народ. Разом з тим місцеве самоврядування, як елемент політичної системи, свідчить про те, що у країні поряд з інтересами особи й держави визнаються та гарантуються ще й місцеві (муніципальні) інтереси, пов'язані з вирішенням питань безпосереднього забезпечення життєдіяльності населення на відповідній території. При цьому муніципальні інтереси розглядаються не як підпорядковані державним, а як рівноправні [1, с. 972–973]. Реалізація та забезпечення муніципальних інтересів через місцеве самоврядування має здійснюватися у межах Конституції і законів України (ст. 2 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР [2]). Закон надає право територіальній громаді на врядування (управління) своїми (місцевими) справами самостійно, тобто через різноманітні форми безпосередньої, локальної демократії, або через органи й посадових осіб місцевого самоврядування під їх відповідальність.

Тому можна констатувати, що на місцевому рівні суб'єктами установчої влади конституційно визначені територіальні громади. При цьому, участь у реалізації установчої влади на місцевому рівні беруть органи місцевого самоврядування через здійснення наданих їм Конституцією та законами України установчих повноважень (через здійснення установчої діяльності).

При цьому, реалізація установчої влади на рівні місцевого самоврядування відкриває ряд проблем. Так, автори монографії «Муніципальна влада: актуальні проблеми становлення і розвитку в Україні» М. О. Баймуратов і В. А. Григор'єв (2003 р.) привертають увагу до проблеми співвідношення інтересів центру та міст у територіальному (адміністративно-територіальному) розрізі, яка навіть за її часткової реалізації (пріоритет місцевих інтересів над державними), зміщується в площину державного суверенітету та трансформується в «суверенні інтереси» територій та їх самоврядування, порушуючи державну систему, що перетворює цю проблему з виключно теоретичної в практичну, переводить її в сферу гострого політичного, економічного, релігійного, національного та іншого протистояння держави та її територій [3, с. 92].

Здійснення місцевих інтересів забезпечується через реалізацію компетенції місцевого самоврядування. З метою запобігання протистоянню інтересів центру та складових територій в Україні спочатку на рівні конституційного закріплення, а потім на рівні законодавства було більш-менш чітко визначено межі повноважень органів місцевого самоврядування.

Досліджуючи питання компетенції місцевого самоврядування, П. М. Любченко висловлював думку, що це правова категорія, яка охоплює предмети відання й владні повноваження. Вона має внутрішню єдність та узгодженість і включає в себе компетенцію територіальної громади й органів місцевого самоврядування [4, с. 5].

В. С. Куйбіда зазначав, що аналіз компетенції повинен дати відповідь, наскільки законодавець забезпечує свободу дій місцевих самоврядних органів для здійснення власних ініціатив із будь-якого питання, яке входить до їхньої компетенції і не належить до компетенції іншого органу влади, а також показати, чи мають самоврядні органи свободу пристосовувати здійснення делегованих їм державою повноважень до місцевих умов для досягнення оптимальних результатів при реалізації правових актів центральної влади. Іншими словами, йдеться про втілення в життя одного з основних принципів місцевого самоврядування – поєднання місцевих і державних інтересів; поряд з цим, закріплюючи компетенцію місцевих рад, законодавець виходить із положення, що місцеве самоврядування в Україні здійснюється на принципах народовладдя, колегіальності. Саме тому, на думку В. С. Куйбіди, вирішення найважливіших проблем місцевого самоврядування вимагає проведення місцевих референдумів; крім того, деякі питання місцевого самоврядування потребують для своєї реалізації колегіального обговорення, що реалізується через здійснення виключної компетенції місцевих рад (виключне вирішення питань на пленарних засіданнях місцевих рад) [5, с. 198–199].

Таким способом (через здійснення певної компетенції місцевих рад) основна влада на рівні місцевого самоврядування здійснюється від імені основних носіїв установчих повноважень – територіальних громад – органами місцевого самоврядування.

Список використаних джерел:

1. Конституція України: Науково-практичний коментар / [редкол.: В. Я. Тацій (голова), О. В. Петришин (відп. секретар), Ю. Г. Барабаш та ін.]. – [2-е вид., перероб. і доп.]. – Харків: Право, 2011. – 1128 с.

2. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170.

3. Баймуратов М. А. Муниципальная власть: актуальные проблемы становления и развития в Украине: [монография] / М. А. Баймуратов, В. А. Григорьев. – Одесса: Юрид. літ., 2003. – 248 с.

4. Любченко П. М. Компетенція місцевого самоврядування: організаційно-правові аспекти реалізації: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.02 «Конституційне право» / П. М. Любченко. – Харків, 1998. – 19 с.

5. Куйбіда В. С. Конституційно-правові проблеми міського самоврядування в Україні / Куйбіда В. С. – Львів: Літопис, 2001. – 375 с.

Правовий шлях до європейських цінностей

Павленко М.І., професор кафедри загальноправових дисциплін ННПП НАВС, доктор історичних наук, професор

В сучасних умовах, коли Україна остаточно визначилась з курсом на євроінтеграцію, вона чітко окреслила свою прихильність курсу реформ та усталеної демократії. В цьому процесі надзвичайно важливі роль і значення права як своєрідного інструменту інтеграції та взаємодії країн об'єднаної Європи.

Доречно наголосити, що Європейський Союз має належний досвід як у становленні самого права ЄС, так і підготовці кадрів правників нової формації. Окрім того, право ЄС уже накопичило без перебільшення багату практику регулювання ринкових відносин з урахуванням соціальних аспектів та пошуку компромісних варіантів при узгодженні суперечливих позицій учасників суспільних взаємин.

Істотні зрушення намітилися в європейській системі захисту прав людини та основних її свобод. Набула чинності Хартія основних прав Європейського Союзу, підготовлена спеціально скликаним для цього Конвентом. Активізувалась діяльність Європейського Суду з прав людини, до якого послідовно зростає потік звернень.

Отже, настав час коли не можна бути юристом вищої кваліфікації без глибокого опанування основ і засад європейського права. Завдяки праву ЄС набувають розвитку нові правові концепції та ідеї.

Знання права ЄС необхідне не тільки для юристів, але й для широкого кола інших фахівців державного апарату, громадських організацій, підприємців тощо.

Варто також підкреслити, що такі підходи відповідають вимогам щойно прийнятого Закону України про вищу освіту, наріжним каменем якого є підготовка кадрів нової генерації фахівців європейського гатунку.